

Razmenjujući mišljenja za vreme svog boravka.

Ali na kraju otvorenih, prijateljskih razgovora, priključiše svemu jedan dodatak od nekih tridesetak redaka, kao i dva kraća poglavljia o knivolovcima, koji su se pomoću kamenica, isukanim sabljama, pa i vatrenim oružjem, hrabro odupirali, usled cega se razvilo nekakvo ...

Jedini koji je preživeo ovaj slučaj, možda je i izlišno posebno naglasiti, bio je Mali Mantijaš. Neposredno nakon što je započet divljački, nemilosrdni pokolj, Mali Mantijaš je potrcao i trčao je sve dok nije stigao do dvorca, tačnije rečeno, do Miške Tisajai, Sataraša, koji je krvario u žbunu gledičije. Saslušao je njegove poslednje reči, koje je izgovorio nekoliko puta: Trn! Trn! itd., te ga je nakon ovog srdačnog razgovora u atmosferi prijateljstva mapustio, ulknutog-ukočenog. Uskočio je kroz prozor svećane dvorane u prizemlju dvorca, tačno pod ogromni venecijanski lustar od olovnog kristala, zatim se ispravio i temeljito osmotrio baroniku. Dok je osmatrao, mantija se počela na stomaku uzdizati, naborati, zavrtili.

Franciškine su se oči natopile suzama.

Sakrila je Malog Mantijaša u svojoj sobi, i za svega trikratka dana, nakon što je isхватила da dete, iako je napunilo šesnaest i po godina, ne ume da govori, obogatila je njegov rečnik sledećim rečima:

svet
ocean
Engleska
dlaka
koža
gore
dole

Nakon toga, uputila ga je u svet. Stigavši u Englesku, Mali Mantijaš se prekvalificirao i promenio ime. Postao je junak ulice kome su i ljudi koji su saobracali u karucama pljeskali kada bi započeo da muči odabranu žrtvu.

Radio je s hrtovima. Isključivo s hrtovima. Tačka, koju je on sam nazvao Oplakivanje hrtova, bila je nadaleko poznata i omiljena među hiljadama ljudi. Suština predstave je bila u tome, a to beše ujedno i tajna uspeha, da se za razliku od ostalih mučitelja životinja, koji su po javnim trgovima mučili mačke, golubove, guske, patke, i to za sitne pare — Janoš Temzei prihvatio mučenja hrtova. I da dodamo odmah i to: BESNIH HROVA, štaviše, potpuno sam, bez pomoćnika. Mogao je to da čini jer je imao izvanrednu moć zapažanja, pomoću koje je, navodno, životinji gledao pravu u dušu. Hrtovo uho, hrtov rep, za Janoša Temzeija behu otvorena knjiga.

Pre početka predstave obično bi pred izabranog hrtu bacio presnu džigericu, i tek nakon što bi je životinja pohlepolo pojela (u međuvremenu bi se sakupila i publika) predstava je mogla da počne.

Imajući u vidu osetljivost naših čitalaca, ovoga puta nećemo ulaziti u detaljan opis predstave. Zadovoljićemo se navodenjem završnog, najuzbudljivijeg, najčudesnijeg dela.

Krvavom, oslepljenom psu, koji je suludom strpljivošću lišen života, ušiju, repa, određenih unutrašnjih organa, na kraju predstave, jednim jediničnim, dobro odmerenim potezom bodeža, i to otpozadi, kroz otvor debelog creva, bilo bi probodeno srce.

Nakon toga, Oplakivanje hrtu moglo je da počne.

S mađarskog preveo Arpad VICKO

proza polja

kiša

dragi bugarčić

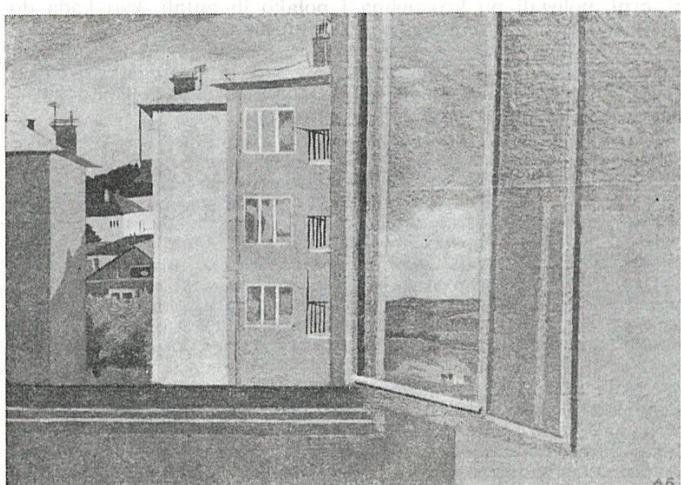
Danima je padala kiša u nemačkom gradu Švebiš Gmünd, u oblasti Baden Virtemberg. Srna, pa i Plavoj Sini, činilo se da nema nikakvog sredstva protiv nje, da ništa ne može da joj se suprotstavi, čak niti ljudska maštta. Plava Srna je sedela iza prozora po čijem je staklu kiša lila i šumela, i zamisljala, gledajući prema okniima kroz trepavice, kao kroz suze, da li šumiranje nema, da je napolju vreme mirno i sunčano, ali, ipak, tih dana od kiše nije bilo spasa. Uvukla se ljudima pod kožu, u misli, a svojim mirisom u nozdrve. Meštani Gminda i stranci koji su tu boravili na privremenom radu — u samom gradu ili okolnim selima — počeli su da kijaju i počesto iz džepova i torbi da vadite maramice.

Plava Srna je dobila kijavicu. Disala je kroz zube, pri čemu bi blago otvorila usta, kao da je zaustila da kaže nešto, prošitala nešto nerazgovorno i zažurnila pre no što bi se težak uzdah, kao oluja, oteo iz nje. Disala je kroz zube. Usne su joj bile rumene i malkarmilinsane i onda kad a je bila u stanu sasvim sama, a ne samo kada je očekivala posetu. U vreme tih dugih kiša, što su donosile i bolest a ne samo kvavile obuću, Plava Srna je stanovala u Uferstrase. Kuhinja u stanu bila je slična u njoj je uvek gorelo, i jedino tu, kada bi se vrata zatvorila, kiša se ne bi čula, pa se tamo devojka osećala bezbednom, sakrivenom od kišnih kapi koje su — kada bi ih Plava Srna posmatrala kroz prozor dnevne sobe — činilo se, imale i oči i videle sve što se zbiva u malom stanu u Uferstrase.

Kada je Plava Srna bila doputovala iz Beograda i iz voza izšla na malii Banhof, u prvi mah ne opažajući nijednog železničara ili osobu koja bi imala bar neku vezu s prugom, železnicom i tim stvarima, zasleplio ju je sunce, a onda, posle nekoliko koraka, s velikom putnom torbom ušla je u senku, i tek tada je primetila da joj srce žestoko bije, da ju je uhvatila panika i da zbog toga steže ručnu torbu a dlanovi joj se znoje. Kada je torbu — pošto je prošla kroz stanični hol — spustila na tle, nije se usuđivala da pogleda svoj vlažan, numen dlan, jer je osećala bol u njemu, kao da je do pre nekoliko časaka njime držala žeravu. Prema gradu, koji je od Banhofa počinjao, gledala je napregnuto kroz trepavice i znoj. Misnila je na komadić papira s ispisanim adresom, njome su joj sve misli bile zaokupljene, u glavi joj je zvoniće »Vajzenštajnerstrase, Vajzenštajnerstrase, i vrtelo joj se pred očima. Iako je znala priličan broj nemačkih reči, nije se usuđivala da se raspita o toj ulici, držeći onu torbu, mada nije znala u kom smjeru da se uputi. Nije ni slutila, dok je prolazila kroz toliko ulica, da je prošla i kroz Uferstrase pre nego što je stigla na adresu naznačenu u pismu poslatom njoj u Beograd, nekoliko sedmica ranije, kada nije mogla preko noći oka da sklopiti, jer je maštala o velikom putu po Evropi, u Zapadnu Nemačku. A ko bi se u tom času dosetio da tamo, u magli, postoji Uferstrase?

Plava Srna je po stanu hodala bosonoga, u papučama što su, pri kretanju, šumele slično kiši, kao da ih je kišetina bila donela sedam dana ranije, kada niko u Gmündu i okolini nije ni slutio da će se ona pretvoriti u grozomornu večnost. Tako su je meštani i stranci nazivali posle sedmog dana, pošto ih se činilo — bio je u plitanju strah — da ih kiša što sipi i pljušak ispiraju mozak.

Plava Srna se po stanu kretala bosa uprkos kijavici, zbog koje su joj plavo-zelene oči suzile, i toga što je disala kroz zube i govorila kroz nos, koji joj je bio natečen, a bela kost (hrskavica) uočljivija, mada je devojka na nos nanosiла mnogo pudera i pri ispitivanju lica u ogledalu iskretala glavu da bi od svog pogleda sačinila sopstveni ružan nos, ili njegov neskladan oblik bar ublažila. Hodala je na prstima i šmrkala, i u šaci držala maramicu, isklrijena u »Kopu« ili »Merkuru«, supermarketima, kuda je odlazila svakog petka i po samouslužagama gurala metalna kolica, toliko nalič dečijim da Plava Srna, dok je kupovala, nije mogla da se otme pomisli da u kolicima čuva bebu, ne-

likovni prilozi na stranama: 15, 17, 21, 29 i 33, Andelka Bojović

mu i dobro upakovano u lepu, vešto dezeniranu trgovacačku ambalažu.

Zborila je kroz nos i kada je svoj glas, priču o sebi, snimala na kasetofonu. Kasete, na kojima je bio reprodukovan njen govor i isповест protkana humorom — Plava Srna nije volela nikome da se žali i nije podnosila da joj drugi samosažaljivo govore o sebi — označavala je brojevima. Imala je već dvanaest snimljenih kasete, i to sve marke »beaefek«, koje je takođe nabavljala u »Merkuru« ili »Kopu« na rasprodajama, tako da je imala gomilu traka kupljenih po najnižoj ceni, što nije bilo bez značaja, jer je Plava Srna imala izuzetan odnos prema novcu, u ovom slučaju nemačkim markama. Ne može da se tvrdi da je ljubila novac, da je bila tvrdica, ali, jednostavno, teška srca bi se odlučila na kupovinu — i kada bi nešto pazarila vodila bi računa da predmet nabavi po najjeftinijoj ceni, pošto su se cene po prodavnici razlikovale — i radije bi pare odnela u banku i oročila ih na nekoliko godina, i tako umnožila.

Na trakama je bilo i mnogo reči o kliši koja je mnogo šta promenila, uprskala mnoge stvari i ljude izbezumila, život u Gmindu poremetila.

Prijubivši nos uz prozorsko staklo — tako da je počela osećati da ga klišne kapi hlače — Plava Srna je počela da broji. Pogled joj se zarivalo u kišnu maglu, a onda se istopio i devojka je osetila, znala je da zuri, no nije mogla da preduzme ništa protiv toga i osvesti se i pogled otrgine lodi kise što ju je hipnotisala. U tom času je sigurno još deset hiljada pari očiju piljilo u sivkasto, bezoblično telo koga je šumelo i kvasti zemlju i grad.

Rezak zvuk električnog zvona na vratima odvratio je njenu pažnju od kliše i od nje otrgao pogled, još uvek sanjalački i slab.

Bosonoga, koraknula je prema vratima.

Na pragu je stajala raščupana crvenokosa, mlađa žena, unevrezena pogleda, jačih viličica i velike brade, u dugačkoj pamučnoj kućnoj haljinji, nehnajno vezanoj oko punačkog istruka, susetka Plave Srne, Portugalka, koja je za sedam dana ostariла nekoliko godina, jer su je zbog ružnih i strašnih uspomena iz ranog dečinjstva — o kojima je pripoznala Plavoj Srni kada se došeli u Uferstrase — kliše plašile i prosto davile. Obe strankinje u Švapskom gradu, u oblasti Baden Vintemberg, vazda vlažnoj i uvučenoj u zapenjenu maglu, govorile su nemački.

— Šta vam je? — upitala je Plava Srna.

— Kiša, kiša — izustila je tihio Portugalka, pri čemu su joj usne drhtura, a krajevi usta se grčili kao da imaju groznicu.

Plava Srna joj je položila dlan na čelo.

— Gorite.

Žena je odmahnula glavom, a oči su joj plamtele. Ruke je skrivila na grudima, šake pukavši u rukave. Plavoj Srni se čak učinilo da joj zubi cvokoču i da su joj ivice usana pomodirele, da su ih obuhvatili plavičasti plamičci. Sto su plamsali i pod očnim kapcima.

— Uđite!

Plava Srna ju je propustila da prođe. Mlađa žena je to učinilo bojažljivo, kao da se koleba i još nije ubedjena da li će joj biti lakše u susetkinom stanu no samoj u svom domu, gde je u taj čas — pre no što se zbog guiste kliše sledila od straha — sastavljala pismo roditeljima u Lisabonu, jer osim njih dvoje, oronulih od starosti, nikog na svetu nije imala, ne ubrajajući tu bojamaz od klišnih kapi. Nikog nije primala u stan, a odatle je izlazila samo u kafe »Grajner« na posao, čak nikkakav zvuk iz stana nije dopirao.

Kao i u Plave Srne, i njeni kosa je bila kratka, doduše crvena — bojila ju je veoma često, gotovo svakodnevno — ali, takođe čvrsta, ježasta. No, kada se u panici strahu od kliše našla pred vratima stana Plave Srne, kosa joj je bila razbarušena kao da ju je do pre neki čas sama od izbezumjenosti čupala, pre no što je listrcala u hodnik.

Na stolici je sedela zgrčeno, sa skupljenim šakama među koljenima. To je Plavu Srnu podsetilo na scenu dolaska u Gmindu, kada se na Banhofu, pošto je putnu torbu spustila na tle, nije usudila da pogleda svoje oznojene dlanove.

— Oslobođite se straha — Plava Srna je govorila blago, čak s ljubavlju.

Potugalka je bojažljivo podigla pogled dotad uperen u vrhove pletenih papuča.

— Ne bojim se...

— A što ste onda uznemireni?

— Kažem vam, nije me strah — ponovo je spustila pogled i dalje držeći ruke među koljenima, koja se plašila da otkrije i muškarcima i ženama, verovatno i kliši od koje se nikada i nikada nije mogla sakriti. Ako je za nečim čeznula, romantično ili na drugi način, onda je želela da bude što dalje od klišurine.

— Ne plašite se?

— Nikako — zubi su joj cvokotali od grozničave prpe, zapalila je Plava Srna. To je i kazala Portugalki, u stvari saopštila joj je ono što je uočila.

— Šta kažete? — rekla je mlađa žena s kratkom i razbarušenom kosom, pa joj frizura više nije bila muška, gotovo uvredeno, ali pogleda uperenog u svoje papuče, ili ono što je bilo pod njima i ispod stopala, pa i sprata na kome se nalazio stan Plave Srne. — Ponavljam, mene nije strah. Ne znam koga bih se plašila... I ako samo još jednom pomenete tu groznu reč, taj »strah«, naljutiću se i napustiti...

— Samo vi... — zaustila je Plava Srna. Možda je htela da kaže kako samo Portugalka mogu biti tako dvosmislene, pune suprotnosti, no odustala je videvši kako znoj izbjega iz ženinih malih, tamnoplutih pesniča. — Mogu li da vas ponudim nečim? Hoćete li neko piće?

Mlađa žena je klimnula glavom.

Plava Srna joj je pružila česalj, u stvari tutnula joj ga u krilo, što je ona bez opiranja prtihvalila i česljala se polako, plijeci u vrh papuča, tako da je njen frizura sve više ličila na dečačku, kao u Plave Srne, dok nisu postale iste, i kada bi njih dve sele na dve spojene stolice s naslonom i okrenule licu prema zidu, izgledalo bi da su to mladići (plavokos i crvenokos), zagledani nekud, što bi istovremeno naličovalo fotografijom iz kakvog modnog žurnala, koje je Plava Srna čuvala u stanu i, nezavisno od dатuma njihovog objavljuvanja, često ih listala, naročito kada bi joj dojadelo zveranje u televizor. Tada bi joj svaka štampana stvar — gminski dnevnički, pa i toalet papir, kada bi na njemu nešto pisalo — bila dobradošla i od životne vrednosti.

— Česalj je mnogo pomogao — kazala je mlađa žena pošto je česalj od prave kosti vratala Plavoj Srni, koja je, sažaljivo posmatrajući preplašenu ženu, pomislila da ona idiotski reče nici ove što je izgovorila nije mogla da smisli ni kada bi joj kao nagradu ponudili hiljadu maraka.

Plava Srna je odvratila:

— Samo malo.

Iako je obema bilo jasno u čemu je stvar — kiša i slično — obmanjujuće su se i trudile da razgovor svedu na najprostije, klišnije rečenice, kao da su to bile štampane stvari, od onih što je Plava Srna često listala, a koje su mladić ženama u čelu bile učinile — sinulo je Plavoj Srni. Nisu mogle nijednom rečju, pa ni užadom (kao »ah« ili »oh«), da odškrinu listinu i jednostavno priznaju, pogotovu Portugalku, da su premire od straha zbog kliše koja je već duže od sedam dana padala, a možda nikada neće ni prestati da prska ulice i ljude. I Portugalka i njeni domaćici, s kratkim, ježastim kosama, konistiće su fraze kojih su se i dnevni listovi bili odrekli.

— Smešne stvar — izustila je Portugalka i šake, kao da joj zebu, još čvršće stegla koljenima.

— Kao da će vam nešto ispasti, toliko se grčite.

— Molim? Nisam čula?

— Doneću piće — rekla je Plava Srna odsečno. Portugalka se ni ovog puta nije usprotivila. Samo je izgovorila:

— Ovo je kliše.

— Molim? — Plava Srna je upitala začuđeno, mada joj je bilo jasno o čemu se radi i kuda tek u misli mlade žene. — Ne kapiraj.

Kliša nije jenjavala ni kada su dve žene ispile viski i teških belih čaša.

Tada je Portugalka ustala i nije drhala kao kada je pozvano na vratima i izgrčena, kao da je strah iznutra glođe, ukoracila u stan Plave Srne. I pogled joj je bio čistiji, i sada je bilo jasno da viđi ono što gleda i što joj je pred očima, a ne strepnju u čovečjem liku i u ljudskim odeždama što joj je sat ranije igrala u zemicama.

— Sada mi je sasvim dobro — rekla je Portugalka i u plentitim papučama pošla prema vratima. Čak se i smešila. Njeni kosi, kao u mladiću, začesljana i u ušiju, još više je sličila kosi Plave Srne.

— Niže vas više strah?

— Strah — pročavrila je mlađa žena veselo. — Zar sam izgledala uplašena?

Plava Srna nije htela ništa više da kaže. Odahnula je kada je zatvorila vrata za susetkom. Misnila je, kao da nije ni bila u njenom stanu, kao da nije ni stavila palac na dugme električnog zvona, sve je bilo isto, i od Portugalka s kratkim, plamenom kosom nije ostao čak ni miris, pa ni dan njenog parfema kojim bi uvek prosto natopila kožu i čiji bi oblak, ma kuda kremlula, vukla za sobom i ošamutila muškarce i žene.

Na grad se ispuštala još jača kliša, a nebo se zatajnilo, leglo na Gmind i šume što ga okružuju, pa se činilo da su i oblači, crni, polegali po krovovima i polako ih gutali, kao kada do lazi smak sveta, i u dahom kliše zapahnjivali lica stanara.

Plava Srna je osetila da joj oblak kroz okno ulazi u dnevnu sobu, s klišom, i nešto slično onome što je Portugalka osečala, kada je stajala na pragu njenog stanu, proželo ju je. Zadrhitala je od jeze i povukla se u slepu kuhinju.

Po dolasku u Gmind radila je u Grimlingerovoj pravonici rublja, i to nekoliko godina, kao peglerka, pa je u više navrata zadobila lakše opekoštine. Kod Grimlingera je naučila da govoriti nemacki i napisati neku reč, prvička se na zadah veša i vilagu što se isparava i šišti, na čudan suvi miris pegle, ali je ostala bez posla jer je gospodin Grimlinger, zbog smanjenog obima posla, morao da otpusti dve radnica, među kojima je bila i Plava Srna, obe Jugoslovenke, a i Plavoj Srni su para, pegle i smrdljiv veš — kroz koj su ko zna čije bulje i muda prošetalj — došli do guša i već je danjima nagonili na podnigivanje i povraćanje, te bi joj se tada i lepe plavo-zelene oči iskolačile i zbolelo je u stomaku i grudima.

Novi posao je tražila po kliši koja je padala damima, a po tome kako su se ljudi uplašili tog ispljivog čudovišta, izgledalo je da neće stati mesec dana, čak godinama. Potopile visoke plavice šume Lederisberga i Ajensberga, ponad Švebiš Gmina. Toliko će mapadati da će i rečice Valdštepterbah i Rems izbrisati sa zemlje i svih drugih gminskih geografskih mapa. A Plava Srna je držala mužičasti klišobran i tražila posao, jer joj se

uštedevina ubrzano topila. Maramu je vezala oko glave, pa se nije videlo da joj je kosa kratka, u istvari jedino tada njena frizura nije bila dečačka, ali joj je lice i dalje bilo oblo, čak oblije, s krupnim, srnećim očima i usnama u obliku pupoljka, lepim jagodicama i nozdrvama nešto širim no što bi proporcionalno odgovaralo njenom licu (zato je, valjda, često govorila da ne voli simetričnost jer je to ružno), sa svetlom izbočinom na nosu i tri bore na čelu koje su se gubile kada bi se Plava Srna nasmejala, što je činila vrlo često, bar do vremena dok nije izgubila posao u Grümingerovom vešeraju, uglednom u gradu i čitavoj okolini.

Raspitivala se kod prijateljica za bilo kakav posao, jer uvek ima mesta u pojedinim firmama — Plava Srna je u to verovala — ali one su odgovarale da ne znaju ni za jedno dobro mesec, da su sva loša i slabu plaćena, a firme koje traže nove radnike su pred bankrotstvom, što ju je pokoleballo. Kiša i potreba za poslom nisu joj izbjigale iz glave, šćućuriše su se u njenoj kratkoj kosi, Nije se sмеjala kao ranije, i lice njoj nije blistalo a lepe oči sjajale. Ulazila je u fabrike, prodaylice, peronice rublja, ali tamо kao da su se nalazile njene prijateljice, odgovarali su da posla nema, da je vreme takvo i da zbog toga, vremena valjda, imaju previše radnika i ne znaju šta će s njima, možda će ih poslati na ulicu. Plava Srna je stajala zapanjena i uplašena, jer joj je uštedevina gotovo isčiela, slušala šta joj govore o višku radne snage. Pomišljala je čak da se oda trotoarišanju i s onim kurvama na Markplacu i u »Lidu« odradi noću sate i obezbedi se za neko vreme. Čak joj je i Portugalka — dok je kiša pljuštala kao iz kabla — predložila da se pusti u promet, pošto je to mnogo lakše nego mrvarebiti se u fabrići i mirisati znoj i ulje. Plava Srna je izgubila nadu da će se nešto promeniti i stvar, loša da ne može biti gora, popraviti, pa je sedela u kafeima, za praznim stolom, pni čemu bili joj se misli i pogledi, kao što se zbića u teškim životnim situacijama, razdvojili.

— Imate li kakav posao za mene? — upitala bi na ulazu u fabričko dvorište.

— Zasad ne. Možda će biti nešto kada kiša prestane — odgovarali su joj.

Ili bi rekla, prethodno duboko uzdahnuvši:

— Moram nešto da radim!

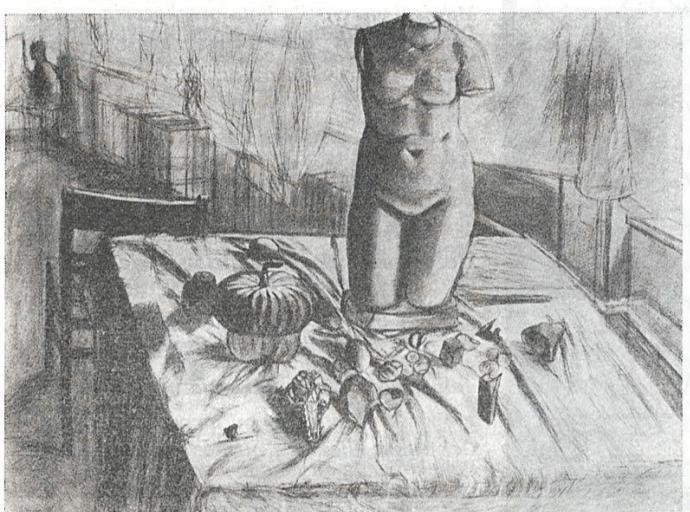
— Javite se posle kiše — odgovarali su.

Portugalka joj više nije dolazila. Verovatno je počela više da se bioj ulaska u stan Plave Srne, u napregnutu i mučnu tišinu, no kiuštinu.

Plava Srna je primisila lice prozoru i zureći u kiušu, kao da je kapi hipnotišu, nosom blago pritiškala hladno staklo, svakog dana. A dan, kako kiša nije prestajala, licili su jedan na drugi, i izgledalo je, po tome, da ne prolaze. Zbilja, nikakvih promena nije bilo, osim što zemlja u kućnim baštama nije mogla da upiće svu vodu, pa su se na njoj, kao i po drumovima i pločnicima, nakupile lokve koje bi mogle da posluže i kao ogledala, tih ludih dana u Švebiš Gmündu.

Plava Srna je mislila da će presvišnuti od tuge što ju je ceo svet zaboravio i — verovala je — niko nije ni znao da živi. Čak ni susetka Portugalka, koja je onako žudno posrkala viski iz čaše. Zaboravila je. Okno, po kome su se slivale kiušne kapi, zamaglilo se i bilo ledeno. Devojci se činilo da joj je nos otekao i napukao po sredini, na mestu gde je hrskavica bila malo podignuta i ispučena, i koju je ona nazivala jednostavnim imenom: bela kost. Tokom tih kiušovitih dana, dok joj se nada da će se zaposlitit gasila, mogla je da razgovara jedino s belom kosti. Kazala bi »bela kost, bela kost!«, ili »belakost!« dve reči spojivši u jednu, zvučnu.

A onda se, ipak, nešto promenilo i Plava Srna je krenula s mrtve tačke.

S nužičastim kiušobranom i šljapkujući po vlažnom trotoaru — o kojem je počela već da razmišlja sa stanovišta prostitutke — išla je kroz Geteštrase od Nubentove fabrilike igračaka, gde je nisu primili da radi, prema centru grada i tako dospela do restorana »Vinervald«, u kojem su, mada je bilo ranо popodne a dnevno svetlo dovoljno jako, već bile upaljene svetiljke. Uprkos tome oči su joj se teško privikle na kafansku atmosferu i zidove obložene drvetom, kao da je ceo restoran bio izrezan od jednog komada drveta, tamnožutog, kada je ušla unutra i, očivši zeleni trapezačti mantil o čiviličku, selu za masivan sto. Umetna stolica oko stolova su bile razmeštene teške klupe, kao da nisu bile napravljene za krhke plave žene, već za grube, sirove viteze.

Naručila je koka-kolu. Konobarica nije izustila ni »a«, donekle je napitak i nasula ga u visoku čašu, pošto je s boce iskinula čep hitro da Plava Srna to nije ni primetila, već je, pošto se tečnost u čaši zapenila, kazala:

— Nikako da nadem posao. Znate li možda neko radno mesto, malkar privremeno?

Konobarica, sva u belu, zapravo u odeći koja je nekada bila pepeljasta od prljavštine, nije ni meknula, već je otišla u kuhinju. Vratila se golonuka, s crvenim, vlažnim, oteklim šakama s kojima nije znala šta će: da li da ih zadene povezaču ili digne prema ponudi. Kazala je:

— Ima! — neverica je obuzela Plavu Srnu. Podigla se s kluppe i ostala u tom polupokretu.

— Danas je jedna pomoćnica otišla iz kuhinje. Otputovala je iznenada u Grčku jer joj je majka teško bolesna. Ne sme da je ostavi samu. Ko zna da li će se vratiti... Vi, hoćete?

Plava Srna nije popila kolu. Već posle jednog sata bila je u kuhinji, u dimu, u magli, isparjena kuvanog jela, u njegovom mirisu, oznojena i prešrećna. I njene šake, kao konobarice, postale su prevelike, crvene, vlažne i otecene, na izgled gumene. Para joj je grizla oči i natopila ježastu, kratku, plavu kosu. Kecelja, što su joj dali, bila je pepeljasta i verovatno ona koju je Grčkinja — kada je tog dana napaštala »Vinervald« i ušla u kiušu na putu za Platamon ili drugi primorski gradić na Egejskom moru — otpasala i odbacila. Opasana pepeljastom keceljom, Plava Srna je tih dana, kada je kiša ljuštala boju s kuća i stabala, prvi put osetila sreću i duboki potmuli plač koji nije mogla da pokaze šefici kuhinje, pošto se sve vreme, gotovo do ponoći, osmehivala, oznojena čela i preznojenih naušnica dok je jurila po kuhinji i rukama, do laktama, zavlačila u toplu i masnu vodu u sudoperi ne bi li dohvatala slišno posude što je na njenom dnu ležalo. Prala je tanjire i trljala ih velikim, belim, takođe vlažnim krpama. Redala ih je tako da se brže isuše. Sve je bilo mokro, čak je šefica bila masivan komad vlažnog sapuna, kao i vlasnica restorana, koja je samo jednom, predveče, zavlinila u tu šok-sobu i, kao da je u panu ugledala aveti, brzo se povukla.

Kada je posle ponoći izašla iz »Vinervalda«, Plava Srna je još uvek govorila kroz nos i disala kroz zube. Šćućurila se ispod mužičastog kiušobrana i, na ulici, pomislila da će zaspasti na kiušu.

Kiša je padala i sledećeg jutra. Plava Srna je listala »Gmunder Tagespost« kada je jeknulo električno zvono. Pre no što je otvorila vrata, očekivala je da spazi Portugalku, premrlu od straha zbog kiušurine.

Međutim, na pragu je stajao mlad čovek, Jugosloven, koga je Plava Srna često sretala u Gmündu, ali čije ime nije znala. U stvari, on je, čimlio joj se, povazdan pratio nju — u bioskopu, u supermarketu na pokretnim stepenicama, po kafeima, na Markplacu i u Italijanovoj poslastičarnici, kući za razonodu gde se motao oko filijala, i uvek ju je posmatrao prodornim pogledom, ali joj se nije obraćao, osim u jednoj prilici, kada je na pošti predaval telegram a on joj se prikrao — nije ni slutila da će joj priblići, jer je već na prvi pogled delovao kao kukavica — rekavši „mi se često viđamo“, na šta je ona bez reči srdito napustila hol pošte. Nekoliko puta joj se čak dogodilo da zagleđana u izlog prodavnice, u zatamnjrenom oknu primetila kako se on približava i bez reči, kao idiot, zuri u izložene predmete i pri tom ubrzano diše. Često su se zajedno vozili autobusom a ona je na potiljknu osećala njegov užagren pogled.

Vremenom, tijp je počeo da izaziva samilost, i iz sažaljenja — viđevši kako u ruci vrti šešir koji je nosio, mada njegovom izgledu on nije pristajao — primili ga je u stan. Imala je jasan utisak da je guta očima dok se u domaćoj haljini, pripremenoj na njenoj figuri, kretala po stanu i u slepoj kuhinji pripremala kafu, ali ga se nije bojala, mada ni mogućnost da je on seksualni manjak nije bila isključena, pošto je bila ubedena u svoju nadmoć u odnosu na njega zabunjenog, kojii se u fotelji osećao isvišnim.

— Oboje smo iz Beograda — rekao je.

— Stvarno? — odvratila je ona iz kuhinje.

Zatim je čitao neko vreme, pa se opet oglasio iz duboke fotelje:

— Razveo sam se od žene pre neki dan...

Nešto je mrmljao, a zatim zamukao.

Kada se Plava Srna s poslužavnikom i šoljicama kafe vratiла u dnevnu sobu, fotelje je bila prazna a vrata otvorena kao da je kroz njih prošao vetrar.

Niz prozorska okna slivale su se knupne kiušne kapi. Mokre kose, jer je šešir držao u rukama, tijp je trčao ulicom, pored zida, u kiušu, odakle je bio došao.